

NATURVÄRDE SINVENTERING ESBJÖRN 1

JÄRVA, STOCKHOLMS STAD, STOCKHOLMS LÄN

2023-10-17

wsp

NATURVÄRDE SINVENTERING ESBJÖRN 1

Järva, Stockholms stad, Stockholms län

KUND

AB Stockholmshem

KONSULT

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

Erik Lagerin (uppdragsledare WSP)
010 – 7211186
erik.lagerin@wsp.com

Cecilia Sahlström (Stockholmshem)
08 – 508 392 97
cecilia.sahlstrom@stockholmshem.se

UPPDRAGSNAMN
NVI Esbjörn 1
UPPDRAGSNUMMER
10352256

FÖRFATTARE
Elsa Fogelström

DATUM
2023-10-17

Granskad av
Erik Lagerin

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering Esbjörn 1 – Järva, Stockholms stad, Stockholms län

Följande personer har medverkat:

Elsa Fogelström – Förstudie, inventering, bedömningar och rapportering

Liam Martin – Inventering, bedömningar

Erik Lagerin – Uppdragsledning, kvalitetsgranskning

Omslagsbild: Gång- och cykelväg mellan lägenhetshus på fastigheten Esbjörn 1.

Samtliga foton i rapporten är tagna av Elsa Fogelström eller Liam Martin, WSP om inte annat anges.

SAMMANFATTNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Stockholmshem utfört en naturvärdes-inventering (NVI) på detaljeringsgrad medel i ett område i Järva, Stockholms stad. Inventeringen utfördes inför planerad exploatering inom fastigheten Esbjörn 1. NVI:n i fält genomfördes den 4 maj 2023 av Liam Martin och Elsa Fogelström. Vid samma tillfälle genomfördes en fågelinventering som presenteras i separat PM som bilagts denna rapport.

Enligt befintliga underlag från Stockholms stad finns potentiella livsmiljöer för barrskogsmes och groddjur, samt spridningsmiljöer för groddjur, i närområdet. Dessa överlappar dock inte inventeringsområdet. Enligt underlagen skulle en mindre del av inventeringsområdet kunna fungera som födosöksmiljö för fladdermöss och hålla en viss artrikedom av främst skogslevande fladdermusarter. Ett utdrag av Artportalen visade att naturvårdsarter rapporterats från inventeringsområdet, dessa utgjordes av blåsippa (fridlyst) och signalarter kopplade till barrträd.

Under fältinventeringen avgränsades ett naturvärdesobjekt med klass 4 – visst naturvärde som utgjordes av en talldominerad blandskog på en blockig höjd. Inom fastigheten observerades två biotopskyddade alléer bestående av björk respektive rysk lönn samt 30 naturvärdesträd.

Naturvärdesträden var inte del av alléerna utan förekom spridda på fastigheten. Tre av naturvärdesträden är särskilt skyddsvärda grova hålträd och resterande träd bedömdes kunna utgöra efterträdare till särskilt skyddsvärda träd. Fyra naturvårdsarter noterades – blåsippa (fridlyst), tallticka (NT – nära hotad), svartvit flugsnappare (fridlyst, NT – nära hotad) och kråka (fridlyst, NT – nära hotad).

Den sammantagna bedömningen efter fältbesöket är att inventeringsområdet uppvisar relativt låga naturvärden. De värden som finns i området är främst knutna till de naturvärdesträd som påträffades under inventeringen. Området bedöms inte ha några särskilda värden för skyddade artgrupper såsom fåglar och fladdermöss.

INNEHÅLL

Sammanfattning	4
1 Inledning	6
1.1 Metodik och omfattning	6
1.2 Områdesbeskrivning	7
2 Resultat förstudie	7
2.1 Grön infrastruktur	8
2.2 Tidigare fynd av naturvårdsarter	10
3 Resultat fältinventering	13
3.1 Naturvärdesobjekt	13
3.2 Fynd av naturvårdsarter	15
3.3 Generellt biotopskydd	15
3.4 Naturvärdesträd	16
4 Samlad bedömning	19
5 Referenser	20

Bilagor

1. Metodik, NVI
2. PM Fågelinventering

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB utfört en naturvärdesinventering (NVI) i ett område i Järva, Stockholms stad. Inventeringen utfördes inför planerad exploatering i form av konstruktion av flerbostadshus, radhus och centrumverksamhet inom fastigheten Esbjörn 1. Naturvärdesinventeringen i fält genomfördes den 4 maj 2023 av Liam Martin och Elsa Fogelström.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Naturvärdesinventeringen innefattar inget ställningstagande om områdets lämplighet för en exploatering.

I samband med naturvärdesinventeringen genomfördes en inventering av häckande fåglar, vilket presenteras i separat PM (bilaga 2).

1.1 METODIK OCH OMFATTNING

Naturvärdesinventeringen genomfördes enligt SIS-standard för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (SIS 199000:2014a och b) (bilaga 1) och omfattade:

- En förstudie med inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, naturvårdsarter, skyddsklassade artfynd, naturreservat, nyckelbiotoper, spridningssamband m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Stockholms stad, Länsstyrelsen i Stockholms län, ArtDatabanken, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält med detaljeringsgrad medel och med tilläggen *naturvärdesklass 4 (Visst naturvärde)*, *generellt biotopskydd*, *värdeelement* och *detaljerad redovisning av artförekomst*. Metoden bygger på att eventuella naturvärdesobjekt identifieras och bedöms med hänsyn till biotopvärde och artvärde. Utifrån dessa två parametrar klassas varje naturvärdesobjekt enligt en fyrgradig skala, där klass 1 motsvarar högsta naturvärde, klass 2 högt naturvärde, klass 3 påtagligt naturvärde och klass 4 visst naturvärde.

Tillägget generellt biotopskydd innebär att alla områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt 7 kap 11 § miljöbalken och förordning om områdesskydd oavsett storlek, ska identifieras och kartläggas.

Tillägget värdeelement innebär att strukturer som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde ska eftersökas, kartläggas och redovisas. Med värdeelement avses i denna inventering främst särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets definition (Naturvårdsverket 2012) och träd med övriga naturvärden som påträffats i området. Med särskilt skyddsvärda träd avses:

- Jätteträd; träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

Tillägget detaljerad redovisning av artförekomst innebär att samtliga naturvårdsarter som noteras i fält registreras med geografisk position och rapporteras i Artportalen. Dock innebär tillägget i sig inte att en artinventering med aktivt eftersök av arter utförts.

1.2 OMRÅDESBESKRIVNING

Naturvärdesinventeringen avgränsades geografiskt till fastigheten Esbjörn 1 med omkringliggande skogspartier. Inventeringsområdet gränsar till Solhems Hagväg och Spånga idrottsplats i norr och nordost samt Spånga kyrkväg i sydost. I sydväst angränsar inventeringsområdet till villaträdgårdar längs Solhöjdsslingan och Rotemansbacken. Inventeringsområdet är ca fyra ha stort (Figur 1).

Området består av bostäder omgivna av alléer, fristående träd och buskar samt naturmark. Naturmarken inom området består av talldominerad blandskog, bitvis med inslag av äldre träd, samt av partier med yngre lövskog.

Figur 1. Översiktsskarta över inventeringsområdet.

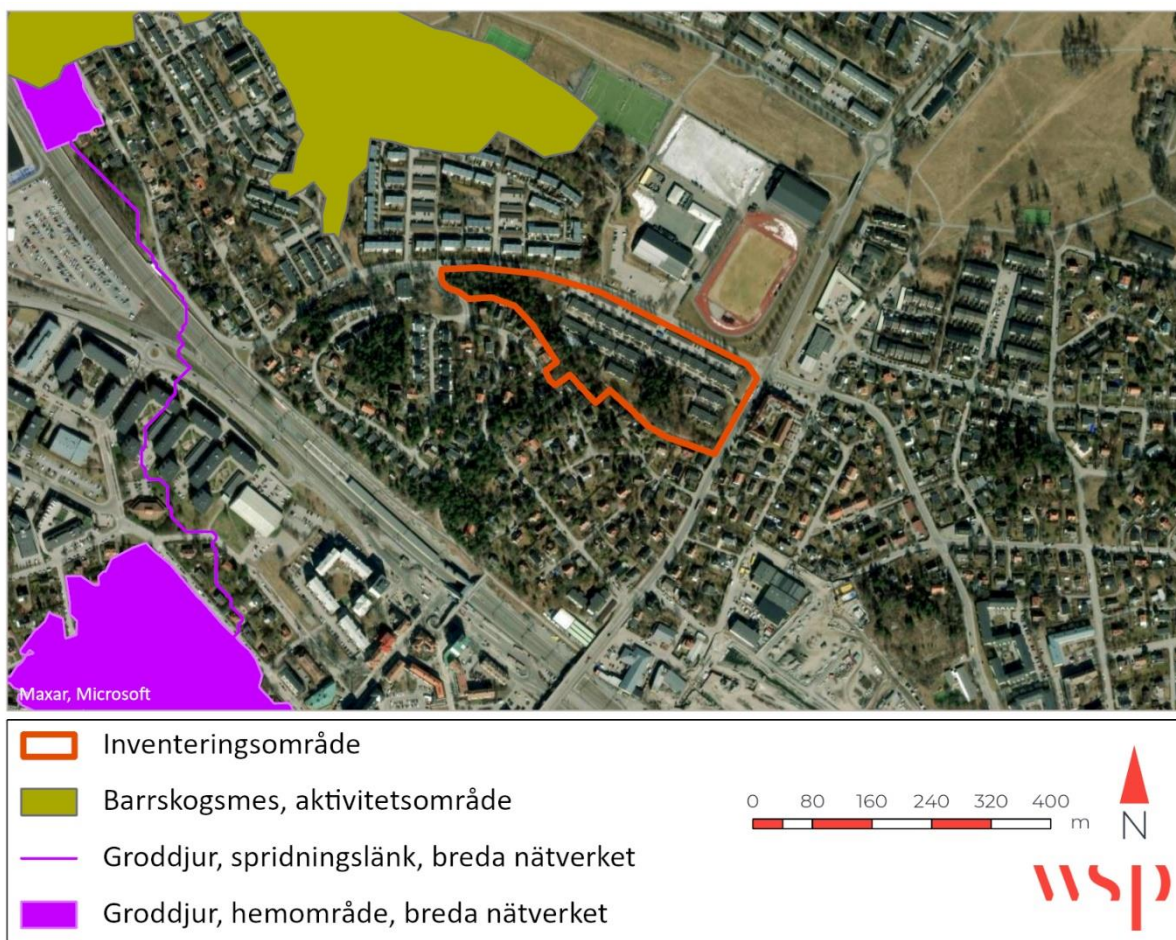
2 RESULTAT FÖRSTUDIE

Det finns inga naturreservat, nationalparker, Natura 2000-områden, strandskyddsområden, djur- eller växtskyddsområden eller vattenskyddsområden inom eller angränsande till inventeringsområdet. Inga objekt inom ängs- och betesmarksinventeringen, nyckelbiotoper eller skogliga objekt med naturvärden finns registrerade inom eller angränsande till området.

2.1 GRÖN INFRASTRUKTUR

Ca 140 m nordväst om inventeringsområdet finns en potentiell livsmiljö för barrskogsmes och på längre avstånd (> 350 m från inventeringsområdet) finns potentiella livsmiljöer och spridningslänkar för groddjur (Figur 2). Dessa miljöer och spridningslänkar har identifierats med hjälp av konnektivitetsanalyser för Stockholms stad. Analyserna genomfördes år 2015 i samband med kartering av ekosystemtjänster och undersökte spridningsmöjligheter för arter knutna till barrskog och ädellövskog, samt för groddjur (Calluna 2015). Analysen utgick från följande fokusartgrupper: barrskogsmesar (barrskog), eklevande skalbaggar (ädellövskog) och arten vanlig padda (groddjur). I analyserna identifierades olika livsmiljöer för respektive artgrupp, dvs. områden där arterna kan reproducera sig och föda upp nya generationer. Groddjursmiljöerna och spridningslänkarna väster om inventeringsområdet tillhör det så kallade *breda nätverket* som speglar ett gynnsamt framtidsscenario där det finns fler sammanlänkade hemområden och där man utgått från att djuren kan sprida sig upp till 5 km.

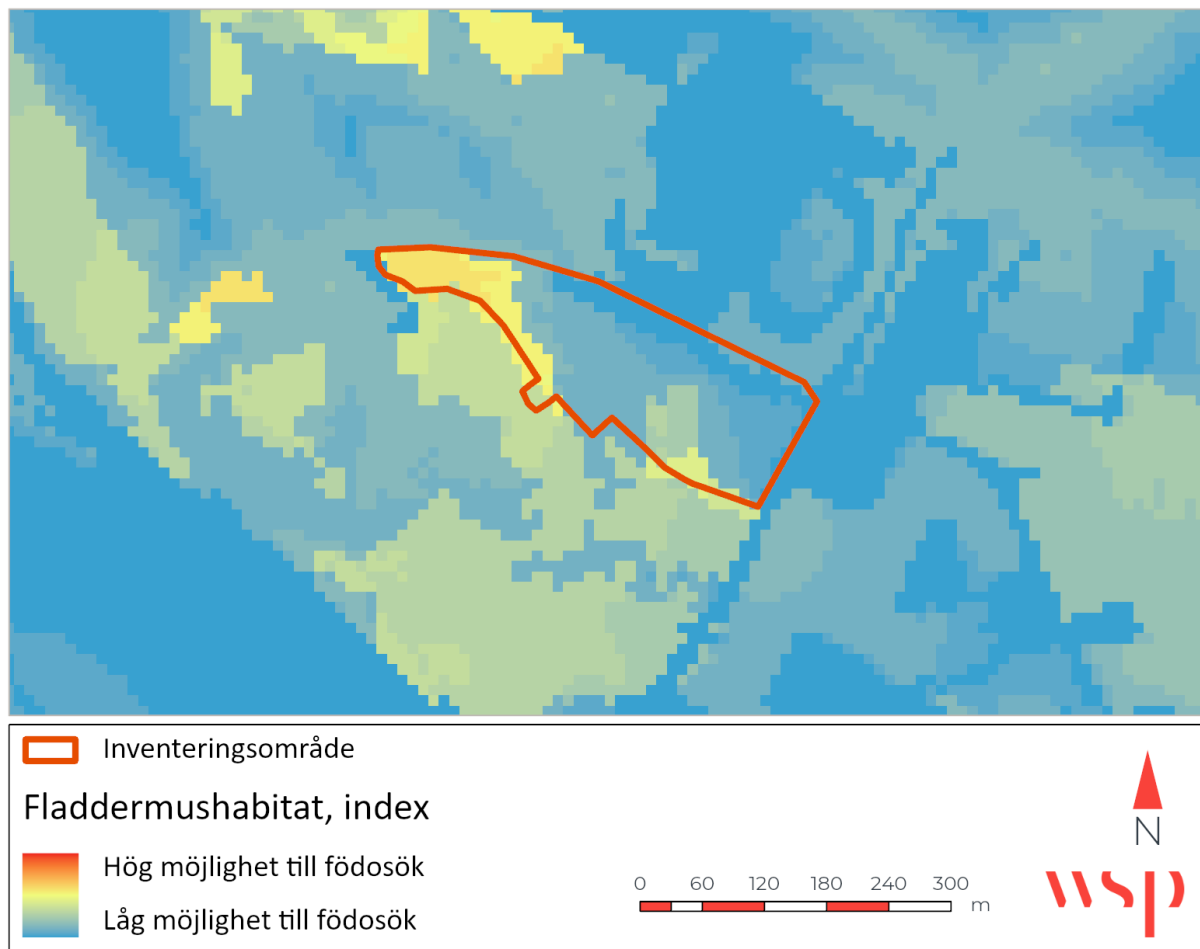
Det finns inga livsmiljöer för eklevande skalbaggar inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet.

Figur 2. Inventeringsområdet i förhållande till möjliga aktivitetsområden för barrskogsmes, samt möjliga hemområden och spridningslänkar för groddjur enligt ett brett scenario där det finns fler sammanlänkade hemområden och djuren kan sprida sig upp till 5 km (Calluna 2015).

Det lilla skogsområdet i nordvästra delen av inventeringsområdet skulle kunna fungera som födosöksmiljö för fladdermöss och hålla en viss artrikedom av främst skogslevande fladdermusarter (Figur 3). Detta baseras på en landskapsanalys utförd av Ecocom AB (2019), på uppdrag av Stockholms stad, där potentiellt viktiga områden för främst skogslevande fladdermusarter pekats ut. I analysen beaktades ett antal olika aspekter för att på landskapsskala beskriva större områdets sannolika värde som fladdermushabitat, potentiella koloniplatser och sommarspridning. Analysen resulterade bl.a. i ett habitatindex, som ger indikation på lämpliga fladdermusmiljöer och vilka områden som ligger inom flygavstånd.

Inventeringsområdet har låga till medelgoda indexvärden vilket indikerar låg till medelgod potentiell artrikedom av skogslevande fladdermusarter. Skogslevande arter som finns i Stockholm är fransfladdermus, taigafladdermus och brunlångöra (Ecocom 2019, modifierat urval utifrån von Hirschheydt, Kindvall & de Jong, 2020 och Altringham & Kerth 2016). Skogslevande arter är generellt sett känsliga för habitatfragmentering då de undviker att flyga över öppna och belysta miljöer. Då analysen fokuserade på skogslevande arter visar den inte samtliga områden som kan vara viktiga för andra typer av fladdermusarter som kan vistas i mer öppna och belysta områden.

Figur 3. Inventeringsområdet i förhållande till fladdermushabitatindex för Stockholms stad (Ecocom 2019).

2.2 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för fridlysta arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1.

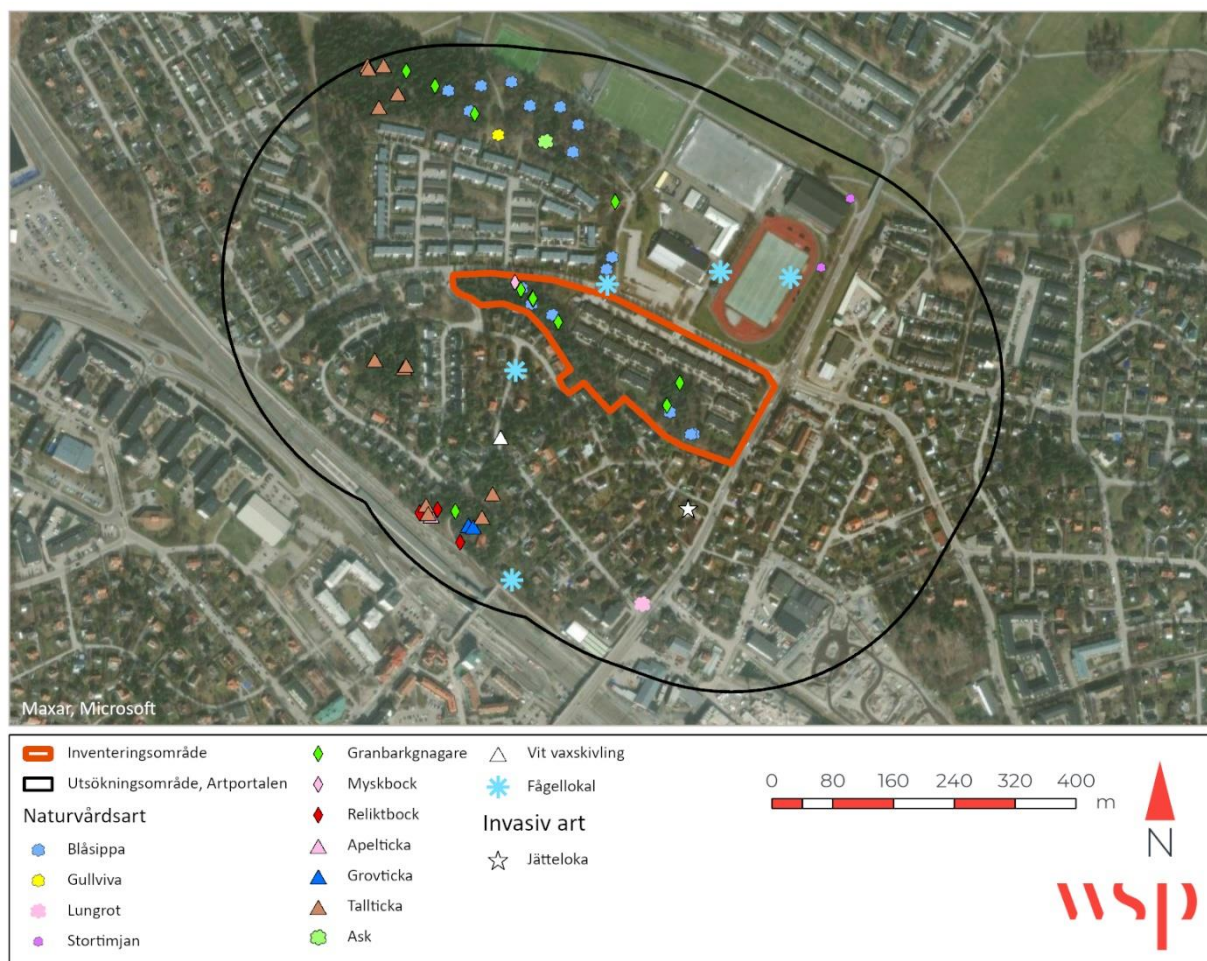
En utsökning av naturvårdsarter genomfördes i Artportalen den 23 mars 2023 för rapporteringsperioden 2003–2023. Sökningen omfattade inventeringsområdet med en buffertzona om 300 m.

Resultatet av utsökningen visade att flera fynd av blåsippa har rapporterats inom inventeringsområdet (Figur 4). Arten är fridlyst enligt 8 § artskyddsförordningen i Stockholms län och enligt 9 § i hela landet. Två skogliga signalarter – myskbock och granbarkgnagare – har rapporterats inom inventeringsområdet. Dessa två arter är inte skyddade eller hotade men indikerar att det kan finnas naturvärden kopplade till barrskog i området.

Fynden av fåglar har rapporterats in under så kallade Fågellokaler, det vill säga samlingspunkter där flera fynd av fågelarter i närområdet ofta rapporteras in. Samtliga fåglar i Sverige är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen. Fågelfynden i denna utsökning har begränsats till att omfatta skyddsvärda fågelarter, det vill säga rödlistade fåglar och fåglar som är upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv. Inga sådana fåglar har rapporterats från själva inventeringsområdet men ett stort antal fågelobservationer har rapporterats från buffertområdet om 300 m kring inventeringsområdet. Se bilaga 2 för en mer detaljerad redogörelse av fågelfynden i området.

Vissa känsliga arter är skyddsklassade vilket innebär att fynduppgifter om dessa arter döljs eller diffuseras av Artdatabanken. Detta för att skydda arterna mot olika hot som annars kan uppstå om fynden kommer till allmän kännedom. Ett sådant skyddsklassat fynd har rapporterats inom utsökningsområdet men utanför inventeringsområdet. Denna art bedöms inte nyttja inventeringsområdet som livsmiljö.

I samband med utsökningen av naturvårdsarter gjordes även en utsökning av invasiva arter inom 300 meter från inventeringsområdet. Ett fynd av den invasiva arten jätteloka (*Heracleum mantegazzianum*) har rapporterats från en tomt ca 75 meter sydväst om inventeringsområdet år 2020 (Figur 4).

Figur 4. Fynd av naturvårdsarter och invasiva arter inom inventeringsområdet med en buffert om 300m.

Tabell 1. Fynd av naturvårdsarter inom inventeringsområdet med en buffert om 300 meter. För rödlistade arter anges rödlistekategori och för fridlysta arter anges paragraf(er) i artskyddsförordningen som arten omfattas av. Signalarter enligt Skogsstyrelsen är markerade med "X", och likaså fåglar som är upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv. Slutligen anges hur många gånger arten rapporterats från området samt året då det senaste fyndet rapporterats i Artportalen. Fynd av fåglar begränsas här till arter som är rödlistade eller upptagna i fågeldirektivets bilaga 1.

Artnamn, svenska	Artnamn, latin	Organism-grupp	Rödliste-kategori	Fridlyst	Signalart enl. Skogsstyrelsen	Fågeldirektivet bilaga 1	Antal observationer	Senast observerad
Granbarknagare	<i>Microbregma emarginatum</i>	Insekter			X		12	2018
Myskbock	<i>Aromia moschata</i>	Insekter			X		1	2018
Reliktbock	<i>Nothorhina muricata</i>	Insekter	NT - nära hotad				3	2018
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	Kärlväxter	EN - starkt hotad				1	2022
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	Kärlväxter		8.9 §§			16	2022
Gullviva	<i>Primula veris</i>	Kärlväxter		9 §			1	2018
Lungrot	<i>Blitum bonus-henricus</i>	Kärlväxter	VU - sårbar					2004
Stortimjan	<i>Thymus pulegioides</i>	Kärlväxter	VU - sårbar				4	2005
Apelticka	<i>Aurantiporus fissilis</i>	Stor-svampar	VU - sårbar				1	2022

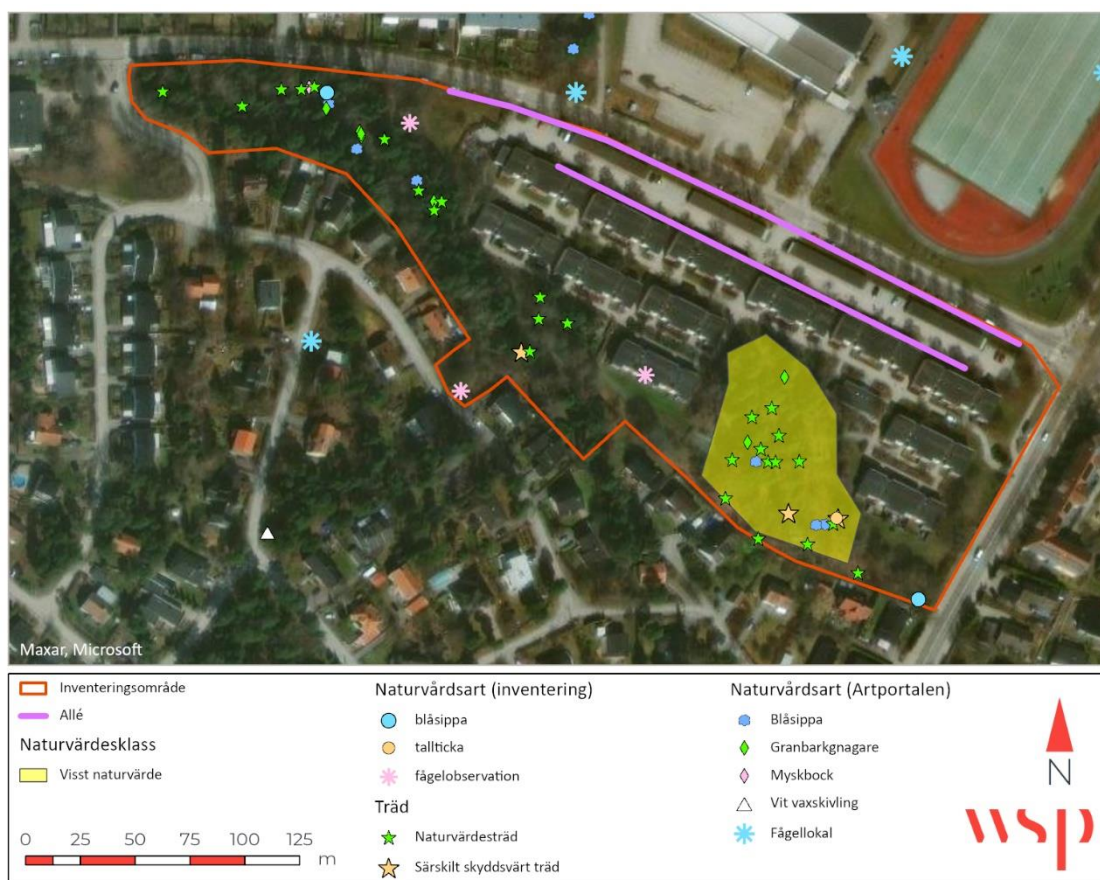
Artnamn, svenska	Artnamn, latin	Organism-grupp	Rödliste-kategori	Fridlyst	Signalart enl. Skogsstyrelsen	Fågeldirektivet bilaga 1	Antal observationer	Senast observerad
Grovicka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	Stor-svampar			X		2	2018
Tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	Stor-svampar	NT - nära hotad				12	2022
Vit vaxskivling	<i>Cuphophyllus virgineus s.lat.</i>	Stor-svampar					1	2022
Bivränk	<i>Pernis apivorus</i>	Fåglar		4 §		X	3	2012
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			1034	2022
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			1	2020
Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			3	2010
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			12	2018
Entita	<i>Poecile palustris</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			12	2014
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			499	2023
Fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>	Fåglar		4 §		X	3	2018
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			116	2022
Grönben	<i>Tringa glareola</i>	Fåglar		4 §		X	3	2017
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	Fåglar	EN - starkt hotad	4 §			1119	2022
Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			1	2007
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			92	2018
Havstrut	<i>Larus marinus</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			12	2018
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §		X	1	2007
Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			3	2013
Kricka	<i>Anas crecca</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			1	2017
Kråka	<i>Corvus corone</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			717	2023
Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			1	2015
Pilgrimsfalk	<i>Falco peregrinus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §		X	1	2017
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			1	2006
Rödstrupig piplärka	<i>Anthus cervinus</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			1	2013
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			106	2018
Skrattmå	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			244	2023
Sparvuggla	<i>Glaucidium passerinum</i>	Fåglar		4 §		X	2	2013
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §		X	11	2014
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			164	2023
Stenfalk	<i>Falco columbarius</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §		X	1	2009
Storspov	<i>Numenius arquata</i>	Fåglar	EN - starkt hotad	4 §			1	2016
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			6	2014
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			187	2018
Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	Fåglar		4 §		X	7	2019
Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			3	2014
Tallbit	<i>Pinicola enucleator</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			4	2017
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			3	2014
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	Fåglar	VU - sårbar	4 §			1	2008
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	Fåglar	EN - starkt hotad	4 §			240	2022
Trana	<i>Grus grus</i>	Fåglar		4 §		X	5	2023
Törnskata	<i>Lanius collurio</i>	Fåglar		4 §		X	2	2014
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	Fåglar	NT - nära hotad	4 §			71	2018

3 RESULTAT FÄLTINVENTERING

Resultatet av naturvärdesinventeringen i fält redovisas nedan. Redovisningen är uppdelad i fyra delar med följande ordning:

- 3.1 Naturvärdesobjekt (ett objekt)
- 3.2 Fynd av naturvårdsarter (fyra fynd)
- 3.3 Generellt biotopskydd (två alléer)
- 3.4 Naturvärdesträd (30 träd varav tre särskilt skyddsvärda träd)

Det samlade resultatet visas i Figur 5.

Figur 5. Översikt över naturvärdesobjekt och biotopskyddade alléer som avgränsades under naturvärdesinventeringen, samt naturvårdsarter och naturvärdesträd som registrerats. I kartan visas även artfynd som rapporterats i Artportalen under rapporteringsperioden 2003–2023.

3.1 NATURVÄRDESOBJEKT

Totalt identifierades ett naturvärdesobjekt (se Figur 5) som beskrivs i detalj nedan. Övriga delar av inventeringsområdet saknar klassning, vilket innebär att de inte bedömts uppnå kriterierna för klass 4 – visst naturvärde enligt SIS-standard. Dessa områden utgörs av gräsmattor, hårdgjorda ytor och naturmark med talldominerad blandskog och yngre lövskog.

Objekt 1: Blandskog på blockig höjd**Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde**

Beskrivning: Blandskog på en liten höjd med tall, björk, fågelbär, ek och gran, bitvis med mycket blockig terräng. Buskskiktet är mestadels glest med bland annat rönn. Fältskiktet är relativt örtrikt med bland annat vitsippor, blåsippor och smultron. Trädskiktet har viss åldersspridning med enstaka grovt hålträd, men inga riktigt gamla, grova träd påträffades. Inom objektet finns rikligt med utlagd liggande död ved samt enstaka högstubbe. Vedobjekten är mestadels färska med enstaka insektsnag.

Objektet bedöms ha visst biotopvärde på grund av åldersspridning i trädskiktet, förekomst av död ved vilket gynnar insekter och vedsvampar, samt blockig terräng som ger värden för bland annat kräldjur.

Artvärdet bedöms som obetydligt då endast ett fåtal naturvårdsarter med begränsat signalvärde påträffades.

Naturvårdsarter: Tallticka (rödlistad – NT), blåsippa (fridlyst, 8-9 §§).

Tidigare fynd: Blåsippa (fridlyst, 8-9 §§), granbarkgnagare (signalart enligt Skogsstyrelsen)

Foto:

3.2 FYND AV NATURVÅRDSARTER

Under fältinventeringen noterades fyra naturvårdsarter:

Blåsippa (*Hepatica nobilis*) förekommer spridd på naturmarken i de nordvästra och sydöstra delarna av inventeringsområdet (Figur 5, Figur 6). Arten är skyddad enligt 8 § artskyddsförordningen i Stockholms län och enligt 9 § i hela landet.

Tallticka (*Porodaedalea pini*) påträffades på en tall i inventeringsområdets sydöstra del (Figur 5, Figur 6). Arten är rödlistad som NT – nära hotad.

Svartvit flugsnappare (*Ficedula hypoleuca*) observerades i ett buskage angränsande Solhöjdsslingan och kråka (*Corvus corone*) noterades på ett hustak inom fastigheten (Figur 5). Båda arterna är rödlistade som NT – nära hotade.

Figur 6. Två av naturvårdsarterna som observerades i inventeringsområdet: A) tallticka och B) blåsippa.

3.3 GENERELLT BIOTOPSKYDD

Två biotopskyddade alléer avgränsades inom inventeringsområdet (Figur 5, Figur 7):

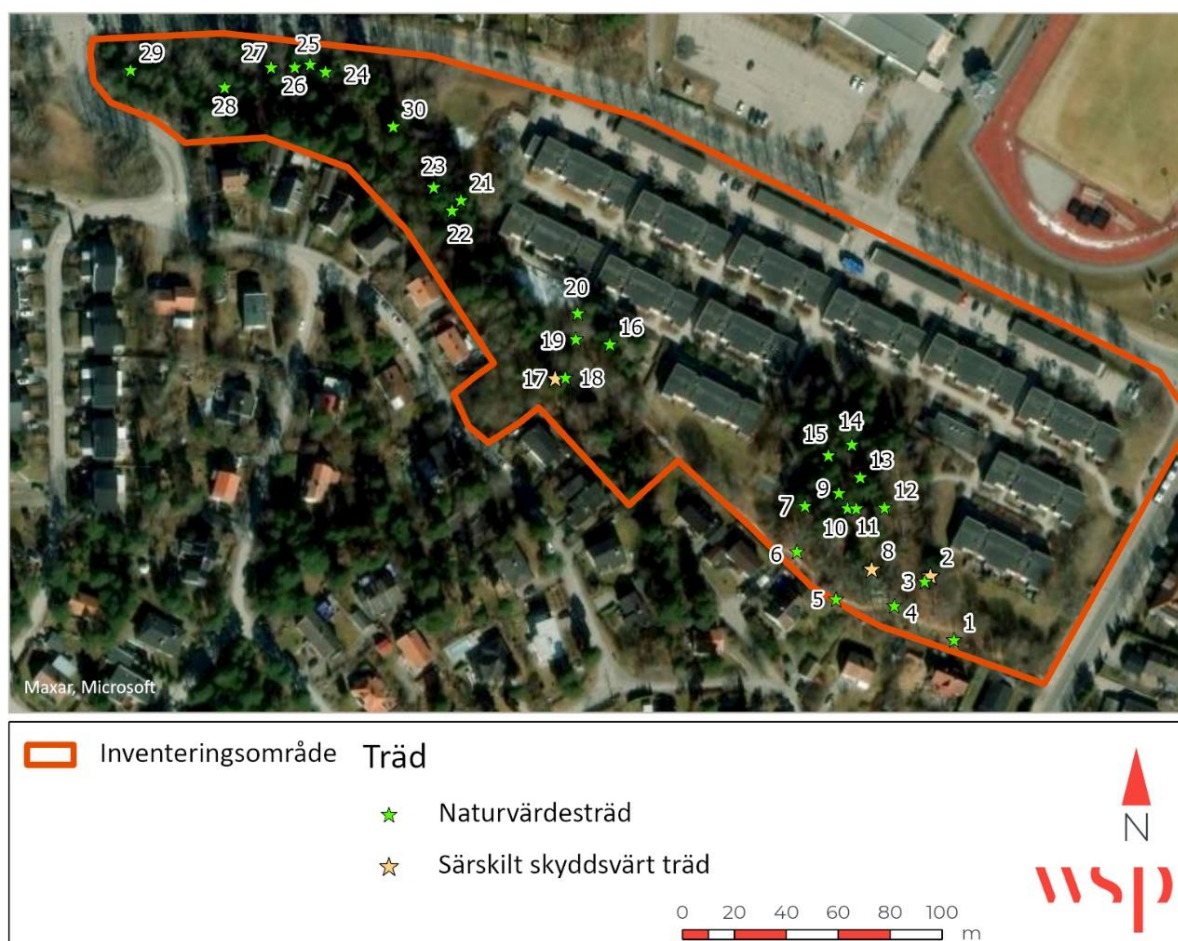
- En björkallé längs Solhems Hagväg bestående av 31 björkar, varav 20 står väster om infarten till garagen på fastighet Esbjörn 1 och elva står öster om infarten. Träden har en genomsnittlig stamdiameter om ca 30 cm och bedömdes överlag ha god vitalitet vid inventeringstillfället.
- En allé längs den norra husraden på fastigheten bestående av 18 ryska lönnar. Träden har en genomsnittlig stamdiameter om ca 27 cm och bedömdes överlag ha måttlig till låg vitalitet vid inventeringstillfället.

Figur 7. Biotopskyddade alléer inom inventeringsområdet: A) Björkallé längs Solhems hagväg. B) Allé med rysk lönn längs bostadshus.

3.4 NATURVÄRDESTRÄD

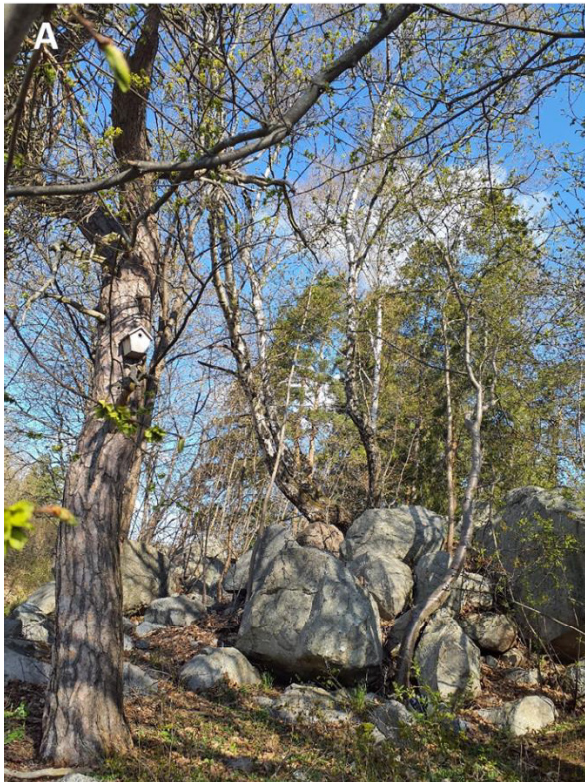
Totalt registrerades 30 träd med naturvärden, varav tre särskilt skyddsvärda, grova hålträd (Figur 8, Tabell 2).

Figur 8. Översikt över de naturvärdesträd som registrerades under naturvärdesinventeringen.

Tabell 2. Lista över de naturvärdesträd som registrerades under naturvärdesinventeringen med ID-nummer, art, diameter vid brösthöjd och beskrivning.

Träd-ID	Art	Stam-diameter	Kommentar
1	Ek	55	Efterträdare.
2	Tall	49	Särskilt skyddsvärd tall med bohål och talticka.
3	Fågelbär	42	Relativt grovt träd med uppläkt bark.
4	Ek	44	Efterträdare.
5	Tall	48	Knotig tall med insektsnag och död ved i krona.
6	Ek	42	Efterträdare.
7	Tall	60	Tall med enstaka insektsnag och födosöksspår från hackspett?
8	Björk	44	Särskilt skyddsvärd björk med hållighet och död ved i krona.
9	Tall	50	Efterträdare.
10	Tall	41	Tall med insektsnag och födosöksspår från hackspett?
11	Tall	51	Efterträdare, med insektsnag.
12	Tall	52	Efterträdare med död ved i krona.
13	Tall	37	Toppdöd tall med insektsnag.
14	Tall	52	Efterträdare.
15	Tall	42	Knotig gammal tall.
16	Tall	59	Solbelyst tall med insektsnag.
17	Asp	44	Särskilt skyddsvärd asp med bohål.
18	Asp	51	Grov asp.
19	Asp	50	Grov asp.
20	Tall	54	Efterträdare, solbelyst tall.
21	Gran	55	Efterträdare med enstaka insektsnag.
22	Tall	-	Efterträdare, på villatomt. Diametern kunde ej mätas.
23	Gran	51	Efterträdare.
24	Tall	53	Efterträdare.
25	Sälg	43	Solbelyst, nästan helt död med hållighet vid basen och sprickor i barken.
26	Tall	53	Efterträdare.
27	Tall	45	Efterträdare.
28	Tall	52	Efterträdare.
29	Tall	53	Efterträdare.
30	Gran	50	Efterträdare.

Figur 9. Exempel på naturvärdesträd inom inventeringsområdet: A) Tall med död ved i krona (träd-ID 5), B) Särskilt skyddsvärd björk med hålighet (träd-ID 8).

4 SAMLAD BEDÖMNING

Inventeringsområdet bedöms sammantaget uppvisa relativt låga naturvärden. De värden som finns i området är främst knutna till de naturvärdesträd som påträffades under inventeringen. De särskilt skyddsvärda träd som påträffades var samtliga grova hålträd. De övriga naturvärdesträden utgjordes i huvudsak av lite grövre tallar, ekar och granar som skulle kunna bli särskilt skyddsvärda inom en inte alltför avlägsen framtid, till exempel om håligheter utvecklas i träden. Ett av naturvärdesträden utgjordes av en döende sälj som uppvisade värden för bland annat insekter. Naturvärdesobjektet som avgränsades bedöms ha värden för bland annat vedlevande insekter och vedsvamp, men även för kräldjur och mindre däggdjur som kan gynnas av de blockiga, solbelysta partier som förekommer inom objektet.

Tallticka (NT – nära hotad) påträffades på en tall i inventeringsområdets östra del. Arten förekommer nästan uteslutande på gammal, levande tall och fruktkropparna (den synliga delen av svampen) förekommer nästan uteslutande på tallar som är över 100 till 150 år gamla (SLU Artfakta). Arten hotas av avverkning av gamla tallar och avsaknad av nyrekrytering av gamla tallar. I Stockholm är arten dock relativt vanligt förekommande på grund av rik förekomst av äldre tallar.

Blåsippa förekommer inom skogspartierna i området och är skyddad enligt 8 § artskyddsförordningen i Stockholms län och enligt 9 § i hela landet. Detta innebär att det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna och deras frön. Det är inte heller tillåtet att gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna, och att plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål. Arten är mycket vanligt förekommande lokalt och regionalt och dess population bedöms därmed inte vara känslig för lokal påverkan.

På fastigheten finns två biotopskyddade alléer: Björkallén längs Solhems hagväg och en allé med rysk lönn som går längs den norra husraden på fastigheten. De enskilda träden bedöms inte ha några särskilda naturvärden i sig men skulle tillsammans kunna ha ett värde som spridningsvägar för arter kopplade till lövträd. Om träd som ingår i en allé riskerar negativ påverkan från någon typ av åtgärd krävs dispens från biotopskyddet enligt 7 kap 11 § miljöbalken. Dispens för påverkan på allén kommer sökas under detaljplaneskedet.

Området bedöms inte ha några särskilda värden för fåglar. Två fynd gjordes av skyddsvärda fåglar (det vill säga rödlistade fåglar och fåglar som är upptagna i fågeldirektivets bilaga 1) och fastigheten bedöms inte utgöra någon kritisk livsmiljö för någon av arterna. Utöver de skyddsvärda arterna noterades flera vanliga fågelarter, såsom koltrast, talgoxe och blåmes (se bilaga 2). Dessa arter är generalistiska i sina val av livsmiljöer och är därför mindre känsliga för förändringar i sina livsmiljöer.

Området bedöms inte heller ha några särskilda värden för fladdermöss i och med att hela området är påverkat av belysning från gator och bostäder. I och med ljuspåverkan bedöms inte de hålträd som påträffades vara lämpliga som koloni- eller viloplatser för fladdermöss.

5 REFERENSER

Litteratur

- Calluna. 2015. *Kartläggning och analys av ekosystemtjänster i Stockholms stad*.
- Ecocom AB, 2019. *Landskapsanalys av potentiella fladdermushabitat i Stockholm stad*.
- Naturvårdsverket. 2012. *Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd – mål och åtgärder 2012–2016*.
- SIS. 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.
- SIS. 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000*. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.
- von Hirschheydt, Kindvall & de Jong. (2020) *Testing bat abundance and diversity predictions by PREBAT, a connectivity-based habitat suitability model for insectivorous bats*. European Journal of Wildlife Research 66:29.

Webbsidor

- Artportalen. Information hämtad 2023-03-23. www.artportalen.se
- Länsstyrelsens Geodataportal. Information hämtad 2023-03-23. <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>
- Skyddad Natur, Naturvårdsverket. Information hämtad 2023-03-23. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- SLU Artfakta. Artdatabanken. Information hämtad 2023-08-09. <https://artfakta.se/artinformation>

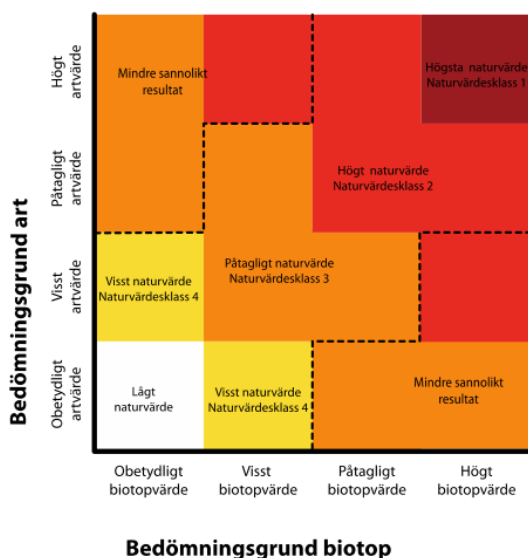
BILAGA 1. METODIK

Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod, SIS 19000:2014 (SIS 2014a och b). Med naturvärde avses i denna standard endast betydelse för biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna artvärde och biotopvärde (Figur 1). Objekt med naturvärdesklass utgör naturvärdesobjekt. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Geografiska områden som i sitt nuvarande tillstånd inte bidrar till sådan mångfald har lågt naturvärde. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen. En naturvärdesinventering enligt standarden omfattar varken konsekvensbedömning eller bedömning av ett områdes känslighet mot exploatering.

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial från berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationssök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald. Bedömningsgrunden art omfattar naturvårdsarter (rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter) och artrikedom noterad i fält samt uppgifter om tidigare fynd som bedöms fortfarande kan finnas kvar. Obetydliga artförekomster som bedöms sakna betydelse för naturvärdesbedömningen, kan exempelvis vara små och kvalitetsmässigt dåliga artförekomster utan egentlig betydelse för biologisk mångfald eller avse djur som vanligtvis rör sig över stora områden och som bedöms vara på en viss plats där de inte regelmässigt uppehåller sig. Noteras bör att i det fall ytterligare naturvårdsarter av betydande förekomst skulle observeras vid fördjupad artinventering kan bedömningen av naturvärdesobjektets artvärde och ev. naturvärdesklass komma att behöva höjas.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är tagen ur SIS standard 199000 (SIS 2014a).

Naturvärdesklasser

Naturtyper som förekommer inom området klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde, bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser (se klassindelning i faktaruta nedan). Områden som ingår i inventeringsområdet men inte har avgränsats till naturvärdesklass, uppfyller antingen inte kriteriet för att utgöra ett naturvärdesobjekt eller är mindre än minsta karteringsenhet.

Högsta naturvärde – (Naturvärdesklass 1) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (Naturvärdesklass 2) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (Naturvärdesklass 3) Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

Visst naturvärde – (Naturvärdesklass 4) Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts.

Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Utöver naturvärdesobjekt kan även landskapsobjekt identifieras. Dessa är geografiska områden där landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan innehålla ett eller flera naturvärdesobjekt, men även avgränsas utan ingående naturvärdesobjekt. De behöver inte naturvärdesklassas.

Landskapsobjekt avgränsas när:

- landskapets positiva betydelse för biologisk mångfald är större eller av annan karaktär än de enskilda naturvärdesobjekten,
- naturvärdesobjekten tillsammans ger förutsättningar för naturvårdsarter som är knutna till ett landskap med en kombination av olika naturtyper snarare än enskilda naturtyper,
- områden utanför naturvärdesobjekten skapar en helhet tillsammans med naturvärdesobjekten som har positiv betydelse för biologisk mångfald.

Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för fridlysta arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och särskild utsökning av naturvårdsarter kan göras i Artdatabankens databas Analysportalen.

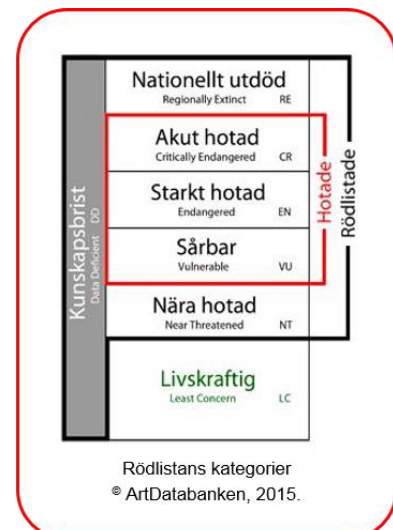
Artportalen är en oberoende samlingsplats för fynd av arter som finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Den enskilde rapportören bestämmer själv vad som skall rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet, t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och sällsynta orkidéer.

Rödlistade arter

Rödlistan (Artdatabanken 2020) är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Fridlysta arter

Regeringen fridlyser växt- och djurarter enligt 4-9 §§ artskyddsförordningen genom att ange dessa i Artskyddsförordningens bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till Artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

Om en åtgärd riskerar att utlösa förbud enligt Artskyddsförordningen behöver en särskild dispensansökan göras hos Länsstyrelsen.

Generellt biotopskydd

Biotopskyddsområden är mindre mark- och vattenområden (biotoper) som skyddas i miljöbalken (7 kap. 11 §) och förordningen om områdesskydd (1998:1252) för att de hyser hotade växt- och djurarter, eller är särskilt skyddsvärda av någon annan anledning. Det finns två olika typer av biotopskyddsområden; enskilda områden som utpekats till biotopskyddsområden specifikt av en länsstyrelse eller av Skogsstyrelsen (t.ex. ängsmark, rasbranter eller naturliga vattendrag), och generellt skyddade småbiotoper enligt vissa kriterier (se nedan för exempel på småbiotoper och kriterier). Med undantag från alléer ska dessa småbiotoper vara belägna i jordbruksmark för att generellt biotopskydd ska gälla. För mer information om generellt biotopskydd, se Naturvårdsverkets handbok inkl. kompletterande dokument (Naturvårdsverket 2012).

- **Allé:** "Lövtred planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd."
- **Åkerholme:** "En holme av natur- eller kulturmark med en areal av högst 0,5 ha som omges av åkermark eller kultiverad betesmark.[...] Skyddet för åkerholmen gäller även om åkermarken ligger i träda. I normalfallet ska det vara möjligt att bruka eller beta jordbruksmarken närmast intill en åkerholme. Skyddet för åkerholmar bör dock normalt gälla även i de fall en stenmur, en högst två meter bred naturlig bäckfåra, ett dike, eller en mindre grusväg är belägen mellan åkerholmen och den intilliggande åkermarken eller kultiverade betesmarken."
- **Småvatten och våtmarker i jordbruksmark:** "Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kalkkällor, mangelgravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror. [...] Småvatten och våtmarker i jordbruksmark omfattas i normalfallet av biotopskyddsbestämmelserna även när de är belägna i gränsen mellan jordbruksmark och annat markslag (till exempel skogsmark, tomtmark eller väg). [...] Vägdiken som har anlagts med syftet att avvattna en väg, och som är avgörande för vägens funktion och beständighet, utgör en del av väganläggningen och omfattas därmed inte av biotopskyddsbestämmelserna."
- **Stenmur:** "En uppbyggnad av på varandra lagda stenar som har en tydlig, långsträckt utformning i naturen och som har eller har haft hägnadsfunktion eller som funktion att angränsa jordbruksdriften eller någon annan funktion."
- **Odlingröse:** "På eller i anslutning till jordbruksmark upplagd ansamling av stenar med ursprung i jordbruksdriften."

Inom ett biotopskyddsområde får det inte bedrivas någon verksamhet som kan skada naturmiljön. Dock är det möjligt att få dispens från biotopskyddet om det finns särskilda skäl. Dispens söks hos berörd Länsstyrelse.

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket 2009. Handbok för Artskyddsförordningen.

Naturvårdsverket 2012. Handbok 2012:1 Biotopkyddsområden.

SIS, 2014a. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014b. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 200 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com